

İlkokulda Derslere Branş Öğretmenlerinin Girmeleri Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri*

Ömer Faruk TURAN*

Sinan ARI**

Mustafa DEMİR***

ÖZ

Okul öncesi eğitimden sonra başlayan ilkökul eğitimi akademik temellerin atıldığı en önemli aşamalardan biridir. Bu aşamada en önemli rol sınıf öğretmenlerindedir. Günümüzde zaman zaman ilkökulda bazı derslere branş öğretmenlerinin girmesi konusu gündeme gelmekte ve bir tartışma söz konusu olmaktadır. Bu çalışma ile eğitimci, yönetici, politika yapıcı gibi birçok kesimin dikkatini çeken bu konu üzerine sınıf öğretmenlerinin düşüncelerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Eğitimdeki dinamiklerinin anlaşılması bakımından sahada aktif görev yapan sınıf öğretmenlerinin konu ile ilgili görüşleri önemlidir. Bu bakımdan bu çalışmada beş başöğretmen unvanına sahip sınıf öğretmeni, beş uzman sınıf öğretmeni ve beş de henüz kariyer unvanı bulunmayan sınıf öğretmenin görüşleri yer almaktadır. Görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiş ve bulgularda sıklıkla bu görüşlerden alıntılar yapılmıştır. Çalışma sonunda sınıf öğretmenleri ilkökul derslerinden beden eğitimi ve oyun, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil gibi derslere branş öğretmenlerinin girmelerinin daha verimli olabileceğini ancak; branş öğretmenlerinin ilkökul öğrencileri ile bağ kurmakta güçlük çekebilecekleri, onları tanıyabilme ve anlayabilmede zorlanabileceklerini belirtmişlerdir. Çalışma sonunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak konu üzerine nicel ve karma desende çalışmalar yapılması, branş öğretmenlerinden görüşler alınması ve konunun eğitim şuralarında gündeme getirilerek tartışılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, ilkökul, ders, branş öğretmeni.

Opinions of Classroom Teachers About the Involvement of Subject Teachers in Classes in Primary Schools

ABSTRACT

Primary school education, which begins after preschool education, is one of the most important stages where academic foundations are laid. Classroom teachers play the most important role at this stage. Nowadays, from time to time, the issue of branch teachers teaching some courses in primary school comes to the agenda and there is a debate. This study aims to determine the opinions of classroom teachers on this issue, which attracts the attention of many segments such as

Atf Bilgisi: Turan, Ö.F, Arı, S. & Demir, M. (2024). İlkokulda derslere branş öğretmenlerinin girmeleri hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri, *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 17-28. Doi: <https://10.5281/zenodo.12583853>

* Bu çalışma, VII. Uluslararası Bilim, Kültür ve Eğitim Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sınıf Eğitimi, ofturan69@gmail.com, ORCID: 0009-0008-8244-5981

** Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, sinanari@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0769-7317

*** Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, mustafademir@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0159-8986

educators, administrators and policy makers. The study was conducted with a basic qualitative research design. In terms of understanding the dynamics in education, the opinions of classroom teachers who actively work in the field are important. In this respect, this study includes the opinions of five classroom teachers with the title of head teacher, five specialist classroom teachers and five classroom teachers who do not yet have a career title. Interviews were conducted face-to-face using a semi-structured interview form. The data were analyzed with descriptive analysis and these opinions were frequently quoted in the findings. At the end of the study, classroom teachers stated that it would be more productive to have branch teachers teach primary school courses such as physical education and games, music, visual arts, religious culture and ethics, and foreign language; however, branch teachers may have difficulty in connecting with primary school students and may have difficulty in recognizing and understanding them. At the end of the study, based on the opinions of classroom teachers, it was suggested that quantitative and mixed design studies should be conducted on the subject, opinions from branch teachers should be obtained, and the issue should be brought up and discussed in education councils.

Keywords: Classroom teacher, primary school, lesson, field teacher

Giriş

Okul öncesi eğitimden sonra başlayan ilkökul eğitimi akademik temellerin atıldığı en önemli aşamalardan biridir. Bu aşamada en önemli rol sınıf öğretmenlerindedir. Eğitim sistemimizdeki değişikliklerle beraber zaman zaman ilkökul düzeyinde bazı derslere branş öğretmenlerinin girmesi konusu gündeme gelmekte ve bir tartışma söz konusu olmaktadır. Eğitim sistemimizde tespit edilen sorunları gidermek, ihtiyaçları karşılamak, teknolojiadaki gelişmeleri yakalamak ve her geçen gün çeşitlenen yaşam yeterliliklerini karşılayabilmek adına eğitim programlarımızda güncellemeler ve köklü değişiklikler yapılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) düzenlemiş olduğu "Bütüncül Eğitim: Türkiye Yüzyılı Modeli Öğretim Programları Geliştirme Çalıştayı"nda MEB'in yürüttüğü müfredat değişikliği ile öğrencilerin zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki açıdan çok yönlü gelişimini esas alan "bütüncül eğitim" yaklaşımının hedeflendiği vurgulanmıştır. Bütüncül öğretim; bireyin entelektüel, sosyal, kişisel, meslekî, ruhsal ve fiziksel gelişimini sağlayarak onun sadece akademik alanda gelişmesinden ziyâde bir bütün olarak eğitilmesi ve bir bütün olarak gelişiminin sağlanarak kendisini gerçekleştirmesinin yolunun açılması anlamına gelmektedir. (Altan ve Yıldırım, 2022). Bu doğrultuda hazırlanan yeni müfredatın, 2024-2025 eğitim öğretim döneminde okul öncesi, 1, 5 ve 9. sınıflardan itibaren kademeli şekilde uygulanacağı MEB tarafından ilan edilmiştir.

"Araçlar sadece motordan mı ibarettir? Bu bakımdan, tıpkı herhangi bir aygıt gibi bireyler de birçok farklı parçaya sahip eksiksiz, birer bütün olarak ele alınmadıkça, tam potansiyellerine asla ulaşamazlar" (Altan ve Yıldırım, 2022) Altan'ın bu benzetmesinden hareketle eğitimin de tam potansiyeline ulaşabilmesi için eksiksiz, birer bütün olarak ele alınması, yeni müfredatın etkili olabilmesi için öğrencilere kimler tarafından hangi yöntemlerle verileceğinin müfredatın kendisi kadar önemli olduğu söylenebilir. Türkiye'de eğitim ortamlarının fiziksel şartlar açısından belli bir standarda ulaştığı ve normal gelişim özellikleri gösteren 6-11 yaşındaki tüm çocukların zorunlu ilkökul eğitimi aldığı düşünüldüğünde, ilkökullarda eğitimin niteliğinin doğrudan öğretmenin niteliğine bağlı olduğu kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu durumda okulda yapılan eğitimin niteliğinin en önemli yordayıcısının öğretmen niteliği olduğu da söylenebilir (Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2008). Müfredatların uygulanmasında temel eğitim düzeyindeki uygulayıcıların nitelik ve yeterliliklerinin eğitim sisteminin tamamını etkilemesi muhtemeldir. Yirmi birinci yüzyılda ortaya çıkan büyük teknolojik gelişim ve beraberinde yaşanan sosyolojik değişim, bütün toplumların bilgi çağının sürekli değişen ve yenilenen şartlarına uyum sağlamasını gerekli kılmakta ve toplumları daha önce hiç olmadığı kadar iletişim ve etkileşim içerisinde yaşamaya sevk etmektedir. Bu önemli toplumsal dönüşüm, etkili iletişim, farklı kültürleri tanıma, yüksek düzeyde iş birliği geliştirebilme, küresel ölçekte rekabet edebilme, çözüm odaklı düşünebilme gibi üst düzey bilişsel becerilerin önemini

arttırmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemde bireylerin sahip olması gereken nitelikler giderek farklılaşmaktadır. Şüphesiz bu niteliklerin kazandırılmasında en önemli rol eğitime atfedilmektedir. Öğretmenler, kendilerine, öğrencilere ve uzun vadede bütün topluma yeni becerilerin ve değerlerin kazandırılmasında çeşitli sorumluluklar üstlenmektedir. Modern toplumlarda öğretmenler yalnızca eğitim ve öğretim işini gerçekleştiren teknik elemanlar değil, öğrencilere ve topluma rol model olacak insanlar olarak görülmektedir.” (MEB, 2017).

Eğitim sistemlerinin en temel basamağını oluşturan ilkokullarda verilen eğitimin niteliğini belirleyen önemli etmenlerden biri sınıf öğretmenlerinin niteliğidir (Boyras ve Sarıkaya, 2022). Değişen, gelişen, çeşitlenen mesleki yeterlilikler ve öğretmen nitelikleri ele alındığında ilkokulda sınıf öğretmenlerinin hangi derslerde ne kadar verimli olduğu, hedeflenen program çıktılarının ne kadarını karşıladığı konusunda birçok olumlu ve olumsuz görüş mevcuttur.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin “Öğretmenler” başlıklı 64. maddesi 1. fıkrasında; “Dersler ilkokullarda sınıf öğretmenleri tarafından okutulur” hükmü bulunmaktadır. 4. fıkrasında ise; “İlkokullarda yabancı dil dersi ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenlerince okutulması esastır. Ancak, ihtiyacın alan öğretmenlerince karşılanamaması durumunda bu dersler, yüksek öğrenimlerini söz konusu alanlarda yapan sınıf öğretmenleri veya sınıf öğretmeni olup bu alanda hizmet içi eğitim sertifikası almış öğretmenler tarafından ders değişimi yolu ile okutulabilir. Bunun da mümkün olmadığı durumlarda bu dersler sınıf öğretmenince okutulmaya devam edilir.” hükümleri bulunmaktadır. Bu hükümler çerçevesinde ilkokullarda İngilizce ve Din Kültürü derslerine branş öğretmenleri girebilmekte, kalan derslere ise sınıf öğretmenleri girmektedir. Ancak sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin ilkokulda hangi derslere girmesi gerektiği sürekli tartışma konusu olmuştur. Bu araştırmada, ilkokullarda branş öğretmenlerinin derslere girip girmemesine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin tespiti amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1-İlkokulda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derse girebilmeleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

2- Sınıf öğretmenlerinin tüm derslerin hedeflenen çıktılarını verebilmek için yeterli olup olmaması üzerine düşünceleriniz nelerdir?

3- İlkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine branş öğretmenlerinin girmesinin avantajları ve dezavantajları üzerine düşünceleriniz nelerdir?

4- İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri dışında diğer derslere de branş öğretmenlerinin girmesini ister misiniz? Gerekçeleri ile anlatır mısınız? (Ek dersiniz kesilse yine de ister misiniz?)

5- İlkokulda derslere branş öğretmenlerinin girmesinin sınıf öğretmenleri üzerinde etkisi neler olabilir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

İlkokulda derslere branş öğretmenlerinin girmeleri hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği bu çalışma temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Bayburt ilinde görev yapan beş başöğretmen unvanına sahip sınıf öğretmeni, beş uzman sınıf öğretmeni ve beş de henüz kariyer unvanı bulunmayan sınıf öğretmeni olmak üzere gönüllü 15 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaca

uygun örnekleme kullanılmıştır. Amaca uygun örnekleme, araştırmacının seçmiş olduğu belli özelliklere sahip özel durumlardaki olay veya olguları anlamak için ve bu durumlar arasındaki ilişkiyi açıklamak için kullanılır (Büyüköztürk vd. 2022, s.92).

Çalışma grubuna ait bazı bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma grubuna ait bilgiler

Cinsiyet	f
Kadın	5
Erkek	10
Mesleki Kıdem	
1-10	5
11-20	2
21-30+	8
Kariyer Unvanı	
Başöğretmen	5
Uzman Öğretmen	5
Henüz Kariyer Unvanı Bulunmayan	5
Görev	
1. Sınıf Sınıf Öğretmeni	2
2. Sınıf Sınıf Öğretmeni	5
3. Sınıf Sınıf Öğretmeni	3
4. Sınıf Sınıf Öğretmeni	2
Müdür Yardımcısı	1
Müdür	1
Görev Yaptığı Okul	
Resmi Kurum	14
Özel Okul	1
Mezuniyet	
Sınıf Öğretmenliği	12
Diğer Öğretmenlik Bölümleri	1
Diğer (Formasyon)	2
Lisansüstü Eğitim Durumu	
Eğitim Alanında YL Bitirmiş	0
Diğer Alanlar YL Bitirmiş	2
Eğitim Alanında YL Devam Eden	7
Diğer Alanlar YL Devam Eden	0

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Form, ilgili literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm kendileriyle görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ait sorulardan, ikinci bölüm ise sınıf öğretmenlerinin ilkokulda derslere branş öğretmenlerinin girmeleri hakkında görüşlerini belirlemeyi amaçlayan sorulardan oluşmaktadır. Görüşme, amacı bilgi toplamak olan bir sohbetir (Berg ve Lune, 2015). Başka bir ifade ile görüşme, araştırmaya dahil edilen bireylerin bir konu ya da durum hakkında duygu ve düşüncelerinin anlaşılması etkinliğidir (Karataş, 2017). Görüşme; kişilerin duygularının, düşüncelerinin, tutumlarının, tecrübelerinin ve şikayetlerinin anlaşılabilmesi için etkili bir tekniktir (Sevecan ve Çilingiroğlu, 2007).

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, 15 sınıf öğretmeninden toplanmıştır. Görüşme sırasında veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular sorularak ve yanıtların ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmasıyla elde edilmiştir. Görüşmeler görüşmek için müsait olan öğretmenler ile yüz yüze; diğerler öğretmenler ile telefonda sesli görüşme şeklinde yapılmıştır. Her bir görüşme ortalama 4-12 dakika arası sürmüştür. Görüşmelerde alınan ses kaydı gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Tüm katılımcılar ses kaydına izin vermiştir. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde veriler daha önceden belirlenen temalara göre sistematik ve açık bir biçimde betimlenir, daha sonra yapılan betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve neden-sonuç ilişkileri bağlamında birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bulgular

Çalışma sonunda ulaşılan bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derslere girebilmeleri hakkında görüşlerini tespit edebilmek amacıyla sınıf öğretmenlerine “İlkokulda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derse girebilmeleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar Tablo 2’ de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derslere girebilmeleri hakkında görüşleri

Görüşler	Frekans (f)
Her iki derse de girmeliler	14
Sadece İngilizce dersine girmeliler	1

Sınıf öğretmenlerinin İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derslere girebilmeleri hakkında yöneltilen soruya verdikleri cevaplarda daha çok vurgulanan ifadelere göre sınıf öğretmenlerinin görüşleri; her iki derse de girmeliler ve sadece İngilizce dersine girmeliler olarak kategorilendirilmiştir. Tablo 2’ de görüldüğü üzere İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derslere girebilmeleri hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinde her iki derse de branş öğretmenlerinin girmelerinin uygun olduğuna (14) yönelik ifadeler geçmiştir. İlgili soruya cevaben sınıf öğretmenlerinin görüşlerinde İngilizce dersine branş öğretmenlerinin girmesine (1) yönelik de bir ifade geçmiştir. Soruya ilişkin alınan görüşlerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

U.S.Ö.2: “Kesinlikle girmeliler, biz bu konularda yetersiz kalıyoruz. Sınıf öğretmeni olarak ben yetersiz kalıyorum ve birçok arkadaşımın da bu konuda yetersiz kaldığına şahit oluyorum. 24 yıllık deneyimimde bunu gözlemledim. Çocuklar için de inanılmaz bir avantaja dönüşüyor. Çocuklar direkt bu işin uzmanından öğrendikleri için daha çok seviyorlar. Bizim uzmanlık alanımız değil, daha farklı

bizim uzmanlık alanımız. Direkt uzmanından öğreniyorlar, öğrenme tekniklerine göre öğreniyorlar, bunlar bu işi bizden daha iyi yapıyorlar. O yüzden kesinlikle girmeliler.”

U.S.Ö.1: “Faydalı olduğunu düşünüyorum ancak bazı hususlara dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bir sınıf öğretmeni olarak bir branş öğretmeni kadar detaylı bilgi veremeyiz çocuklara. Ama formasyon eğitimi anlamında şunu söylemek gerekir diye düşünüyorum çünkü karşılaştığım tüm İngilizce öğretmeni arkadaşlar bu zorluğu yaşadığını söylüyorlar; daha ziyade ortaokul ve liseye hitap edecek bir formasyon eğitiminden geçiyorlar zannedersen arkadaşlar. Ve ilkokulda çalışan İngilizce öğretmenleri, nispeten Din Kültürü öğretmenleri zorlandıklarını belirtiyorlar. Onların ilkokulda branş derslerine girmeleri yararlı olur. Ama üniversite eğitimlerinde bunun üzerine biraz daha durulması gerektiğini düşünüyorum.”

S.Ö.1: “Bu derslere branş öğretmenlerinin girmelerini olumlu buluyorum. Çünkü branş öğretmenleri tamamen kendi alanlarına özgün yetiştiriliyorlar. Bu alanlarda yeteri kadar yetişmediğimizi düşündüğüm için olumlu bir şey.”

Yukarıda verilen örnek ifadeler incelendiğinde sınıf öğretmenleri İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ilkokulda derslere girebilmelerini doğru buluyor, alanında uzman öğretmenlerin derslere girmelerinin çocuklara faydalı olabileceğini düşünüyor ancak ilgili öğretmenlerin ilkokul seviyesine inmek konusunda zorlandıklarını belirtiyorlar.

Sınıf öğretmenlerinin yeterlilikleri hakkında görüşlerini tespit edebilmek amacıyla sınıf öğretmenlerine “Sınıf öğretmenlerinin tüm derslerin hedeflenen çıktılarını verebilmek için yeterli olup olmaması üzerine düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar Tablo 3’ te gösterilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenlerinin yeterlilik görüşleri

Görüşler	Frekans (f)
Yeterli	2
Görsel Sanatlar Dersinde Yetersiz	9
Müzik Dersinde Yetersiz	10
Beden Eğitimi ve Oyun Dersinde Yetersiz	8
İngilizce Dersinde Yetersiz	12
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Yetersiz	7
Trafik Güvenliği Dersinde Yetersiz	1
İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi Dersinde Yetersiz	1

Sınıf öğretmenlerinin tüm derslerin hedeflenen çıktılarını verebilmek için yeterli olup olmadıkları üzerine yöneltilen soruya verdikleri cevaplarda daha çok vurgulanan ifadeler göre sınıf öğretmenlerinin görüşleri; Görsel Sanatlar, Müzik, Beden Eğitimi ve Oyun, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Trafik Güvenliği ve İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi derslerinde yetersiz olarak kategorilendirilmiştir. Soruya ilişkin alınan görüşlerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

U.S.Ö.3: “Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler için yeterli olduğumu düşünüyorum. Beden Eğitimi, Resim, Müzik, İngilizce için branş öğretmeni olması gerektiğini düşünüyorum. Diğer derslerin çıktılarını ben verebilirim.”

U.S.Ö.5: “Bence sınıf öğretmenin yeterlilik alanı temel dersler için iyi. Mesela Matematik, Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersleri için iyi. Ama özel beceri gerektiren derslerde yetersiz kalıyoruz.”

Yukarıda verilen örnek ifadeler incelendiğinde sınıf öğretmenleri temel dersler olarak gördükleri Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri için kendilerinin yeterli olduklarını düşünmekteyken Beden Eğitimi ve Oyun, Görsel Sanatlar, Müzik ve İngilizce dersleri için sınıf öğretmenlerini yetersiz görmektedirler.

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine branş öğretmenlerinin girmesinin avantajları ve dezavantajları hakkında görüşlerini tespit edebilmek amacıyla sınıf öğretmenlerine “İlkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine branş öğretmenlerinin girmesinin avantajları ve dezavantajları üzerine düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar Tablo 4’ te gösterilmiştir.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin, ilkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine branş öğretmenlerinin girmesinin avantajları ve dezavantajlarına yönelik görüşleri

Görüşler	Frekans (f)
Avantajları	
Alanında Yekin Öğretmenin Derse Girmesi	10
Sınıf Öğretmenine Dinlenme Fırsatı	1
Farklı Bir Öğretmen Görmek Öğrenci İçin Motive Edici	3
Orta Okulda Tüm Derslere Branş Öğretmenlerinin Girdiği Duruma Hazırlık	2
Sınıf Öğretmeninin Dini İncancından Bağımsızlık	2
Dezavantajları	
Öğrenci Seviyesine İnememe	7
Öğrenciyi Yeterince Tanıyamama	4
Öğrenciyle Yakınlık Kuramama	1
Çocukların Uyumlarında Problem Yaşama	2
Dezavantajı Yok	2

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine branş öğretmenlerinin girmesinin avantajları ve dezavantajları üzerine yöneltilen soruya verdikleri cevaplarda vurgulanan ifadelerle göre sınıf öğretmenlerinin avantaj olarak gördükleri; alanında yekin öğretmenin derse girmesi, sınıf öğretmenine dinlenme fırsatı, farklı bir öğretmen görmek öğrenci için motive edici, orta okulda tüm derslere branş öğretmenlerinin girdiği duruma hazırlık, sınıf öğretmeninin dini incancından bağımsızlık şeklinde kategorilendirilmiştir. Dezavantaj olarak gördükleri ise; öğrenci seviyesine inememe, öğrenciyi yeterince tanıyamama, öğrenciyle yakınlık kuramama, çocukların uyumlarında problem yaşama olarak kategorilendirilmiştir. Soruya ilişkin alınan görüşlerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

B.S.Ö.1: “Avantaj olarak kendi alanlarında derse giren öğretmenlerin verimli olacağını düşünüyorum. Dezavantajları belki çocuklarda uyum problemi, öğrenci seviyesine tam olarak inememe ve öğrenciyi yeterince tanıyamama gibi sıkıntılar olur.”

B.S.Ö.2: “İlkokul öğrencilerinde sınıf öğretmenine bir bağımlılık vardır. Kendisini yakın hisseder. Aynı yakınlığı branş öğretmeninden görmediği zaman çocukta bir boşluk oluşuyor.”

U.S.Ö.2: “Öğrenciyi yeterince tanıyamayabiliyorlar, duygusal yapıyı anlamayabiliyorlar. Bunun için zamana ihtiyaçları oluyor. Bizi baktığımız gibi çocuğa bakamayabiliyorlar. Biz daha anaç bakıyoruz ya da daha anne baba gibi yaklaşırken onlar biraz daha o frekansı tam yakalayamayabiliyorlar. Tanıyamadıkları için bazen müdahaleleri yetersiz ya da abartılı olabiliyor.”

U.S.Ö.3: “Biz çocukları bütün görüyoruz. Ailesiyle, karakteriyle bütün görüyoruz ama İngilizce ve Din Kültürü öğretmenleri o yönlerini göremiyorlar.”

S.Ö.1: “Ders saatleri az olduğu için öğrenciyi tanımakta zorluk çekebilirler.”

Yukarıda verilen örnek ifadeler incelendiğinde sınıf öğretmenleri, alanında yetkin öğretmenlerin derse girmelerini avantaj olarak görürken, öğrenci seviyesine inememe, öğrenciler ile daha az vakit geçirdiklerinden öğrenciyle bağ kuramama ve öğrenciyi tanıyamama gibi durumlar da dezavantaj olarak görmektedirler.

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri dışında hangi derslere branş öğretmenlerinin girmesini istedikleri konusunda görüşlerini tespit edebilmek amacıyla sınıf öğretmenlerine “İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri dışında diğer derslere de branş öğretmenlerinin girmesini ister misiniz? Gerekçeleri ile anlatır mısınız? (Ek dersiniz kesilse yine de ister misiniz?)” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar Tablo 5’ te gösterilmiştir.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin, ilkokullarda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri dışında hangi derslere branş öğretmenlerinin girmesini istedikleri konusunda görüşleri

Görüşler	Frekans (f)
<i>Branş Öğretmenlerinin Girilmesinin İstendiği Dersler</i>	
Görsel Sanatlar	13
Beden Eğitimi ve Oyun	10
Müzik	13
Fen Bilimleri	1
İnsan hakları Yurttaşlık ve Vatandaşlık	1
Türkçe	1
Yok	1
<i>Ek Dersin Kesildiği Durumda Branş Öğretmenlerinin Derse Girmeleri</i>	
İsterim	10
İstemem	4

Tablo 5’ te görüldüğü üzere sınıf öğretmenlerinin çoğu (10) ek dersleri kesilse bile tabloda belirtilen derslere branş öğretmenlerinin girmelerini istemektedir. Görüşlerden bazıları şöyledir:

B.S.Ö.3: “Beden eğitimi yine aşağı yukarı yapıyoruz. Çok teknik bilgi isteyen bir ders değil daha çok fiziksel aktivite olduğu için çok mecburi değil. Ama Müzik özel bilgi isteyen belki de enstrüman çalınması gereken bir ders ama öğretmen enstrüman tanımıyor, çoğu öğretmen bilmiyor, teknik olarak da bilmiyor. Resim konusunda da aynı sıkıntı var manzara resmi çizmeyle resim olmuyor maalesef, buna da branş öğretmeni girmesini isterdim şahsen.”

B.S.Ö.5: “Beden, resim ve müziğe girmelerini isterim. Her ders önemlidir ancak sınıf öğretmenleri bazen bu dersleri amaçları dışında kullanabiliyor. Yeteneklerle de ilgili olduğu için yetenekli öğretmenlerin bu dersleri işleme faydalı olur.”

U.S.Ö.3: “Beden Eğitimi bir spor öğretmenin girmesi gerektiğini düşünüyorum, çünkü onların spor yeteneklerini bizler keşfedemiyoruz. Bir Müzik öğretmeni bir Resim öğretmeni gibi yeteneklerine inemiyoruz. Özellikle yetenek alanında bu üç dersin de branş öğretmeni olması lazım.”

U.S.Ö.4: “İlkokul çocuklarının zihinleri daha boş ve öğrenmeye daha açıktır. Eğer bir yetenekleri varsa, kendilerini daha iyi ifade ettikleri bir alansa o alanda branş öğretmeni belki onları geliştirebilir, fark edebilir.”

Yukarıda verilen örnek ifadeler incelendiğinde sınıf öğretmenleri, özel yetenek ve yeterlilik gerektirdikleri için Müzik, Görsel Sanatlar ve Beden Eğitimi ve Oyun derslerinin branş öğretmenleri tarafından işlenmelerinin ilkökul öğrencileri için daha faydalı olacağı görüşlerini paylaşmaktadırlar.

Sınıf öğretmenlerinin, ilkokullarda branş öğretmenlerinin derslere girmelerinin sınıf öğretmenleri üzerinde bir etki oluşturup oluşturmayacağına dair görüşlerini tespit edebilmek amacıyla sınıf öğretmenlerine “İlkokulda derslere branş öğretmenlerinin girmesinin sınıf öğretmenleri üzerinde etkisi neler olabilir?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar Tablo 6’ da gösterilmiştir.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerinin, ilkökulda derslere branş öğretmenlerinin girmesinin sınıf öğretmenleri üzerinde etkileri hakkında görüşleri

Görüşler	Frekans (f)
Etkisi olmaz	5
Dinlenme ve derse hazırlık fırsatı oluşturur	3
Sınıf düzeni ve yönetiminde olumsuzluklara sebep olur	3
Maddi kayıplara yol açar	1
İletişim problemleri doğurabilir	2
Eksik hissettirebilir	1

İlkokullarda derslere branş öğretmenlerinin girmesinin sınıf öğretmenleri üzerinde etkilerinin neler olacağı hakkında yöneltilen soruya verdikleri cevaplarda daha çok vurgulanan ifadeler göre sınıf öğretmenlerinin görüşleri; etkisi olmaz, dinlenme ve derse hazırlık fırsatı oluşturur, sınıf düzeni ve yönetiminde olumsuzluklara sebep olur, maddi kayıplara yol açar, iletişim problemleri doğurabilir, eksik hissettirebilir olarak kategorilendirilmiştir. Soruya ilişkin alınan görüşlerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

U.S.Ö.3: “Daha çok ben onların üzerinde etkili olurum ama onların benim üzerimde etkisini görmedim. Sınıf bana ait olduğu için, benim yoğurduğum çocuklar olduğu için benim onlara etkim vardır ama onların bana bir etkisi olabileceğini düşünmüyorum.”

U.S.Ö.4: “İletişim iyi ise hep olumlu olur. İletişim kopuk olursa yararından çok zararını da görebiliriz aslında. Bu konuda öğretmenimizin biraz da iletişim becerilerine sahip olması gerekiyor. Birbirlerini destekleyecek, birbirleriyle iş birliği yapabilecek öğretmen arkadaşlarımızın olmasını isterim.”

Yukarıda verilen örnek ifadeler incelendiğinde sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerinin derslere girmelerinin kendi üzerlerinde bir etkiye sahip olmayacağını, durumdan etkilenen tarafın branş öğretmenleri olacağını, iletişimden kaynaklanan problemler yaşanmazsa iş birliği içerisinde birbirini destekleyen bir çalışma ortamının oluşacağını düşünmektedirler.

Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı (15/15, %100) İngilizce dersine branş öğretmenlerinin girmesini uygun bulmakta, tamamına yakını da (14/15, %93,3) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine branş öğretmenlerinin girmesini uygun görmektedir.

Araştırmada dikkat çeken bir husus ise sınıf öğretmenlerinin neredeyse tamamının (13/15, %86,7) İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersleri dışında Müzik ve Görsel Sanatlar derslerine branş öğretmenlerinin girmesi gerektiği, büyük çoğunluğunun da (10/15, %66,7) Beden Eğitimi ve Oyun dersine branş öğretmenlerinin girmesi gerektiği görüşünde olmasıdır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yine çoğunluğu (10/15, %66,7) ek ders ücretleri kesilecek olsa da bu derslere branş öğretmenlerinin girmesini istemektedir.

Araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin kendilerini yetersiz gördükleri derslerin İngilizce (12/15, %80), Müzik (10/15, %66,7), Görsel Sanatlar (9/15, %60), Beden Eğitimi ve Oyun (8/15, %53,3), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (7/15, %46,7) olduğu görülmüştür.

Yine Sınıf Öğretmenlerinin, alanında yetkin öğretmenlerin derse giriyor olmasının branş öğretmenlerinin ilkökulda derslere girmelerinin avantajı olarak gördükleri, öğrenci seviyesine inememe ve öğrenciyi tanıyamama durumlarının da branş öğretmenlerinin ilkökulda derslere girmelerinin dezavantajı olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğu, ilkökulda branş öğretmenlerinin derslere girmelerinin Sınıf Öğretmenleri üzerinde etkisi olmayacağını düşünmekle beraber olumlu etkisinin olacağını düşünen öğretmenler kendilerine dinlenme fırsatı oluşturacağını, olumsuz etkisi olacağını düşünenler ise de sınıf yönetiminde sorunlar yaşayacaklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre sınıf öğretmenleri, ilkökulda İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik, Beden Eğitimi ve Oyun derslerinin alan bilgisi ve özel yetenek gerektirdikleri için branş öğretmenleri tarafından işlenmesinin daha faydalı olacağı görüşündedir. Ulaşılan bu sonuçların ilgili literatürdeki araştırmaların sonuçlarıyla uyduğu söylenebilir. Örneğin, sınıf öğretmenleri, sınıf öğretmenliği lisans programında bulunan müzik öğretimi dersinin temel beceriler kazandırsa da ilkökulda Müzik dersi işlemek için kendilerinin yeterli olmadığı (Özgül, 2017; Özmen, 2009; Şaktanlı, 2004;) Beden Eğitimi ve Oyun (Dağdelen ve Kösterelioğlu, 2015; Güvendi ve Serin, 2019) ve Görsel Sanatlar dersleri için de ilkökulda ilgili dersleri işlemek için kendilerinin yeterli olmadığı görüşlerini paylaştıkları görülmektedir. Ancak Müzik, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Oyun derslerine branş öğretmenleri girmelidir diyen öğretmenlerin bir kısmı bu derslere sadece kendilerini yeterli görmediklerini değil ilgi eksikliklerinin de olduğunu da söylemiştir (Bahar, 2011). Bu durumda “Müzik, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Oyun derslerine branş öğretmeni girmelidir” görüşünde olan sınıf öğretmenlerinin, bu görüşünün temelinde ilgi eksikliği olması da muhtemeldir. Araştırmadaki Sınıf Öğretmenlerinin tamamı ilkökulda İngilizce dersine branş öğretmenlerinin girmesini uygun bulmaktadır. Sınıf Öğretmenlerinin kendilerini en yetersiz buldukları dersin Yabancı Dil Öğretimi olması bu durumun sebebi olabilir (Şad, 2010).

Tüm bu sonuçlardan hareketle Sınıf Öğretmenleri, ilkökulda İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine ek olarak Görsel Sanatlar, Müzik, Beden Eğitimi ve Oyun dersleri yetenek ve yeterlilik gerektirdiği için bu derslere branş öğretmenlerinin girmesinin daha faydalı olacağını düşünmekte ancak; branş öğretmenlerinin ilkökul öğrencileri ile bağ kurmakta güçlük çekebilecekleri, onları tanıyabilme ve anlayabilmede zorlanabileceklerini belirtmektedirler. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak konu üzerine nicel ve karma desende çalışmalar yapılması, branş öğretmenlerinden görüşler alınması ve konunun eğitim şuralarında gündeme getirilerek tartışılması önerilebilir. Zira geleceğin şekillenmesine temel teşkil eden eğitim üzerine alınacak kararların

derinlemesine değerlendirilmesi ve uzun vadedeki sonuçlarının dikkate alınması toplumun geleceği için oldukça önemlidir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Çalışmaya 1. yazar %40, 2. yazar %30 ve 3. yazar %30 katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Altan, M. Z., ve Yıldırım, T. (2022). Bütüncül eğitim, bütüncül gelişim, bütüncül insan. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 68-77.
- Bahar, S. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin görsel sanatlar ile ilgili görüşleri* [Yüksek Lisans Tezi], Niğde Üniversitesi.
- Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Çev. Hasan Aydın. Eğitim Kitabevi, Konya.
- Boyraz, C. ve Sarıkaya, İ. (2022). Sınıf öğretmenliği lisans programının (2018) aday öğretmenlerin öz-yeterlik inançları bağlamında değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 5(2), 538-559.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dağdelen, O., ve Kösterelioğlu, İ. (2015). İlkokullardaki oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 97-128.
- Güvendi, B. ve Serin, H. (2019). Sınıf öğretmenliği adaylarının oyun ve fiziksel etkinlikler dersine yönelik tutumları ile fiziksel aktiviteye katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1957-1968.
- Karataş, Z. (2017). Sosyal bilim araştırmalarında paradigma değişimi: Nitel yaklaşımın yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-86.
- MEB (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. MEB.
- Özgül, İ. (2017). Sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin öğretmen eğitimi programında müzik eğitimine ilişkin tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2491-2506.
- Özmen, S. (2009). *Sınıf öğretmenliği dışında farklı fakülte ve bölümlerden mezun sınıf öğretmeni olarak atanmış öğretmenlerin müzik dersindeki mesleki yeterliliklerine ilişkin görüşleri Erzurum Oltu ilçesi örneği* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Sevencan, F. ve Çilingiroğlu, N. (2007). Sağlık alanındaki araştırmalarda kullanılan niteliksel veri toplama yöntemleri. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26(1), 1-6.
- Şad, S. N. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının çocuklara yabancı dil öğretimi konusundaki yeterlilik algılarının ve isteklilik düzeylerinin incelenmesi. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu, Elâzığ*.
- Şaktanlı, C. (2002). *Eğitim fakülteleri ilköğretim bölümleri sınıf öğretmenliği anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin lisans programında verilen müzik eğitimi derslerine ilişkin görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi.

Telli, S., Den Brok, P., ve Çakıroğlu, J. (2008). Teachers' and students' perceptions of the ideal teacher. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 118.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6.baskı). Seçkin Yayıncılık.